

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Skillnader i svensk företagsstruktur mellan stad och land visar rapport
  - ESRS' XXIII kongress i Vasa – presentation av ”papers” senast 28.2
  - *RUR@L News* – nyhetsbrev från europeiska nätverket för landsbygdsutveckling
  - Intensivare samarbete mellan landsbygdsnätverksenheten och SYTY
  - Begreppet ”by” kan förvilla – ”markägare i Närpes kände inte till sin egen by”
  - Läs även detta: *\*Handla dygnet runt i obemannad bybutik? – forskningsprojekt skall förverkliga idén* *\*Aktionsgruppernas nätverk och internationella projekt på agendan när internationellt Leader-seminarium hålls i Levi* *\*Seminarium bereder statsrådets principbeslut om utvecklande av skärgården* *\*Ur recessionen med viljestyrka?, Utveckling med byaplan! – seminarium hålls om landsbygdsboende* *\*Kommun- och stadshus årstema för Byggnadsarvsdagarna – öppningsseminarium i mars* *\*Årets andra nummer av Uutiskirje*
- 

## SKILLNADER I SVENSK FÖRETAGSSTRUKTUR MELLAN STAD OCH LAND VISAR RAPPORT

Många insatser görs för att öka den ekonomiska tillväxten i Sverige, av vilka ett verktyg för att nå dessa mål är landsbygdsprogrammet som inleddes 2007. Programmet har tydligt fokus på åtgärder som främjar företagande, tillväxt och sysselsättning på landsbygden. Det riktar sig till i stort sett alla typer av företag, vilket kräver en god kunskap hos både myndigheter och organisationer om hur företagandet ser ut på landsbygden och i stadsregionerna.

Enligt Johanna Nilsson från Jordbruksverket visar analyserna i rapporten *Företagandet på landsbygden – Stad eller land, gör det någon skillnad?*, att det finns en viss skillnad mellan företagsstrukturen i landsbygdskommuner och stadskommuner. Man kan bl.a. se att:

- *andelsmässigt fler personer driver egna företag på landsbygden än i staden,*
- *antalet företag på landsbygden ökar trots att befolkningen marginellt minskar, Tillväxten av antalet företag är dock högre i staden, vilket sammanfaller med relativt högre befolkningstillväxt,*
- *andelen företag är på landsbygden relativt högre i näringar som inte är beroende av en geografisk närhet till marknaden,*
- *andelen företagsledare som är kvinnor är låg och andelen är generellt sett lägre på landsbygden än i staden. Skillnaden mellan stad och land är dock relativt liten och fördelningen varierar mellan länen. Företagsstöden i landsbygdsprogrammet har i vissa län använts som en hävstång för att öka andelen kvinnor som driver företag,*
- *andelen företagsledare som är födda utanför Norden är lägre på landsbygden än i staden. I vissa län är skillnaderna betydande, i synnerhet då vi studerar personer födda utanför Europa. Företagsstöden har, generellt sett, hittills inte främjat företag som har en företagsledare som är född utomlands.*

Att företagandet på landsbygden till viss del skiljer sig från det i staden kan även företagarnas

representant i landsbygdsnätverkets styrgrupp Christina Linderholm vittna om. Hon säger att bristande kommunikationer och otillräckliga serviceinrättningar hindrar företagandet från att utvecklas på landsbygden. Härtill kommer att regelverken är dåligt anpassade för landsbygdsföretagare. *Uppgifterna (från 9.2) på Jordbruksverkets hemsida finns under adress <http://www.sjv.se/nyhetsarkiv/nyheter/skillnaderiforetagsstrukturemellanstadochland.5.78be32b411dd24541d28000530433.html>. Själva rapporten kan läsas i sin helhet på webbadressen [http://www2.sjv.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf\\_rapporter/ra09\\_2.pdf](http://www2.sjv.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra09_2.pdf).*

ESRS' XXIII KONGRESS I VASA – PRESENTATION AV "PAPERS" SENAST 28.2  
Den vetenskapliga kommittén för det europeiska landsbygds sociologiska förbundet ESRS (European Society for Rural Sociology) inbjuder till presentation av "papers" i någon av de 39 arbetsgrupper som godkänts (av 58 förslag) inför den 23:e kongressen i Vasa 17-21.8.2009 (<http://www.esrs2009.fi/>). Temat för kongressen är *Re-inventing the Rural: Between the Social and the Natural*. Arbetsgrupperna är samlade under fem övergripande rubriker: Mobilities and Stabilities in Rural Space (9 arbetsgrupper), The Rural Bites Back (8 arbetsgrupper), Animal Farm (5 arbetsgrupper), The Sciences of the Rural (9 arbetsgrupper) and Sustainable Ruralities (8 arbetsgrupper). Är du intresserad av att framlägga ett "paper" vid kongressen? Sänd då en kort sammanfattning eller abstract (ca 200 ord, men max 250 ord) till ledaren för den arbetsgruppen senast 28.2.2009. *Temagrupperna med sina arbetsgrupper finns på adress <http://www.esrs2009.fi/abstracts.html>, där också kontaktuppgifter till koordinatörerna hittas. I en tid då det sker djupt- och långtgående förändringar på europeiska landsbygden, är det viktigt att landsbygdsforskningen är ansvarstagande, innovativ och kritisk. ESRS' arbete strävar efter att stöda och främja sådan forskning, samt försäkra sig om en bred spridning av forskning och diskussion om landsbygdens tillstånd och framtid. ESRS' nya webbsida [www.ruralsociology.eu](http://www.ruralsociology.eu), som gjorts av landsbygdsforskningen vid Åbo Akademi (ÅA) i Vasa (<http://www.abo.fi/student/landsbygdsstudier>) i samarbete med ett vasaföretag, strävar efter att vara en del av den här processen. Hemsidan är organisationens huvudsakliga medel för att utbyta information.*

#### RUR@L NEWS – NYHETS BREV FRÅN EUROPEISKA NÄTVERKET FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING

European Network for Rural Development (EN RD), alltså det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling, har utkommit med ett eget nyhetsbrev *RUR@L News*. I detta allra första nummer fokuserar man på konferensen på Cypern (16-17.10.2008), där EN RD blev lanserat. Målet med den här konferensen *Europe's rural areas in action: facing the challenges of tomorrow* var att se över den nuvarande strategin, för att avgöra om den på ett tillfredsställande sätt kan ta tag i de utmaningar som Europas landsbygd står inför. Bland rubrikerna i nyhetsbrevet finns följande:

- EN RD: olja för maskinen
- Vad kan EN RD Contact Point erbjuda dig?
- Samordningskommittén träffas för första gången
- Första mötet för Leader-underkommittén
- Möte för de nationella landsbygdsnätverken
- Det europeiska evalueringsnätverket
- Den gemensamma jordbrukspolitikens "hälsocheck"
- Grönbok för kvalitet
- Evenemang

*Det första numret av *RUR@L News* – Newsletter for the EN RD finns under webbadressen [http://newsletter.enrd.eu/ruralnews1\\_en.pdf](http://newsletter.enrd.eu/ruralnews1_en.pdf).*

*I nyhetsbrevet, som publiceras en gång i månaden, kan man hitta information om landsbygdsutvecklingen i världen. Målet är att vara ett interaktivt verktyg som ger information. Den som vill kan även sända e-post om sina erfarenheter inom landsbygdsutveckling i den egna regionen till e-mailadressen [newsletter@enrd.eu](mailto:newsletter@enrd.eu).*

## INTENSIVARE SAMARBETE MELLAN LANDSBYGDSNÄTVERKSENHETEN OCH SYTY

Jord- och skogsbruksministeriets landsbygdsnätverksenhet i Seinäjoki och Suomen Kylätoiminta ry – Byaverksamhet i Finland rf (SYTY) intensifierar sitt samarbete. Tillsammans ordnar man aktionsgruppernas och byaombudens utbildning. Vad gäller tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus, betalar landsbygdsnätverksenheten genom ett tvåårigt avtal för bilagor i den finskspråkiga tidningen (som innehåller svenska sidor), samt i den engelska versionen, som utkommer en gång om året. Landsbygdsnätverksenheten främjar förverkligandet av landsbygdens utvecklingsprogram för Fastlandsfinland. Till uppgifterna hör informationsspridning, utbildning, insamlande och spridning av god praxis, samt befrämjande av internationalisering på nätet. Enheten sammanför organisationer och myndigheter inom landsbygdsutvecklingen i ett fördjupat och aktiverat samarbete mellan landsbygdsaktörer. SYTY fungerar som en nationell samarbetsorganisation för den lokala utvecklingen. Dess mål är att skapa förutsättningar för arbete och tillräcklig välfärd, ordentlig och fungerande service, god livsmiljö, samt social välfärd. Till SYTY:s medlemmar hör alla centrala nationella organisationer i lokal utveckling, Leader-grupperna, samt de regionala byaorganisationerna och via dem 2750 registrerade byaföreningar i landet. Inom internationell lokalutveckling deltar SYTY via organisationerna Hela Norden ska leva (HSSL) och European Rural Alliance (ERA). *Läs mer (på finska) på SYTY:s hemsida under webbadressen <http://www.kylatoiminta.fi/fi/maaseutuplus/body0=3823>.*

## BEGREPPET ”BY” KAN FÖRVILLA – ”MARKÄGARE I NÄRPES KÄNDE INTE TILL SIN EGEN BY”

Närpes stad i Österbotten har 27 registerbyar, men bara 23 räknas, vilket har att göra med att fastighetsregistret är uppbyggt på kommun-, by- och fastighetsnummer. Men fyra av de 27 byarna är sådana som inte uppfyller vad man normalt menar med en by, menar lantmäteringenjör Lena Granlund. Det handlar om enstaka skiften som förr har hört till någon by i en annan kommun, men som blivit överförda till Närpes och då behållit bynumret, men fått nytt kommunnummer i registret. Trots att nästan alla saknar invånare, klassas de som byar enligt fastighetsregistret. Enligt Österbottens lantmäteribråns arkivskötare Birger Ingman måste man skilja på de juridiska byar som finns i fastighetsregistret och den byindelning som allmänheten använder. Det som i folkmun är en by, är inte nödvändigtvis en registerby, utan ett ortnamn. Begreppet ”by” började träda fram i dokument på 1750-talet, men namnen på orter kan spåras ända till medeltiden. Genom tiderna har ortens namn ändrats, ibland tiotals gånger. Lantmäteriverket har även ändrat namnet på byar. Delning av byar har vanligtvis skett för att det finns ett behov av det, t.ex. Yttermark delades så sent som 1815. I samband med storskiftet uppstod bosättningsområden som i folkmun betraktas som skilda byar, t.ex. Bäckliden, men som enligt fastighetsregistret är ett ortnamn i Gottböle by. *Angående invånarantalet i byarna är det intressant att notera, att många av de byar där folkmängden ökar eller är konstant, är byar som saknar skola. Närpesbor som bor på anstalt, räknas inte till någon by. Kirkonkylä är den nyaste ”byn” i Närpes, men som ingen känner till. Formellt finns den, men mycket till by är det inte, eftersom den består av bara en enda lägenhet och ligger mitt i skogen på Orrmossen i Öster-Yttermark. Att lägenheten utgör en egen ”by”, beror således på att den förr tillhört Teuva kommun, fastän den legat inom Närpes kommuns*

område. Inte ens markägaren själv, ”byägaren” Johan Pått, kände till att skogsskiftet på ca sex hektar är en egen by. Halva ”Kirkonkylä-skiftet” hör numera till Natura 2000, liksom flera omkringliggande skogsskiften. *Uppgifterna är från lördagens upplaga (7.2) av tidningen Syd-Österbotten.*

*Enligt landsbygdsutvecklare Peter Backa på Svensk Byaservice kan definitionen av en by formuleras så här: ”En by är ett geografiskt område, mindre än en kommun, där människorna anser att de vill samarbeta för en gemensam utveckling.” Det går således inte att utifrån eller ovanifrån fastställa hur en by skall vara, eller vad som skall vara en by. Man kan inte heller titta i gamla byindelningar, byalag o.s.v. Det är människornas vilja som avgör. Jim Azumano säger att ”förtroende” finns inom en by. Det är det avgörande nyckelordet.*

## LÄS ÄVEN DETTA

### ***Handla dygnet runt i obemannad bybutik? – forskningsprojekt skall förverkliga idén***

Genom ett forskningsprojekt som Vasa yrkeshögskola håller på att utföra, kan det i framtiden bli verklighet att handla dygnet runt i bybutiker. Målet är att få till stånd en obemannad bybutik, så att kunden kan betjäna sig själv. Enligt projektkoordinator Henrik Niemelä på Vasa yrkeshögskola har man ett fungerande system, vilket skall integreras i en butiks kassasystem. Förhoppningsvis kan det testas i praktiken i april. Ett system med obemannade butiker skulle medföra stora fördelar för små bybutiker med liten personalresurs, där man skulle kunna skräddarsy system enligt olika butikers behov. En av de första bybutiker som skall testa det nya systemet, är butiken i Södra Vallgrund på Replot, Korsholm. Köpman Birger Sebbas ser fram emot att få ta i bruk ett fungerande system, som han ser få nackdelar med. Det skulle då vara att kunder kommer ensamma in i en obemannad butik (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=150793>).

### ***Aktionsgruppernas nätverk och internationella projekt på agendan när internationellt Leader-seminarium hålls i Levi***

Ett internationellt Leader-seminarium hålls i Levi 17-19.3 med målet att bilda och stärka aktionsgruppernas nätverk och ge mer färdigheter i att genomföra internationella projekt. Seminariet är även ett skyltfönster för det finländska Leader-arbetet. Seminariet, som väntas samla 300 deltagare, ordnas av landsbygdsnätverksenheten tillsammans med Lapplands Leader-aktionsgrupper. *För mer information, program och anmälan (senast 13.2) se adressen <http://www.maaseutu.fi/fi/index/toimintaryhma/lapland.html.stx>.*

### ***Seminarium bereder statsrådets principbeslut om utvecklande av skärgården***

Det hålls ett stort seminarium som bereder statsrådets principbeslut om utvecklande av skärgården 4.3 i Ständerhuset i Helsingfors. Syftet med principbeslutet är att utnyttja öar, hav, sjöar, älvar och strandzonen som faktorer i den regionala utvecklingen. Under seminariet medverkar bl.a. Tarja Cronberg, som talar under rubriken *Skärgårds-, insjö- och kustområdenas möjligheter under en ny epok av klimat-, energi- och Östersjöpolitik*. Skärgårdsdelegationens generalsekreterare och konsultative tjänstemannen Jorma Leppänen å sin sida informerar om utkastet till statsrådets principbeslut om utvecklande av skärgården. Sammanlagt ges sju inlägg som berör skärgården (men även havs- och insjöområden) ur olika samhällsaspekter. Inbjudan har gått till organisationer, läroverk och företag. *Program och anmälningsuppgifter (anmälan före 20.2) finns som bilaga.*

*Principbeslutet, som ger även innehåll till det nationella programarbetet för kohesions- och konkurrenskraftsprogrammet (KOKO) i regionerna, består av två delar: skärgårds-, kust- och insjöområden i alla landskap och kommuner; samt de 48 skärgårdskommuner och kommuner med skärgårdsdelar som nämns i statsrådets skärgårdsbeslut. Arbetet med att utarbeta*

*principbeslutet inleddes 8.10.2008 och avslutas 31.5.*

### ***Ur recessionen med viljestyrka?, Utveckling med byaplan! – seminarium hålls om landsbygdsboende***

Under seminariet för landsbygdsboende, *Asuinmaaseutu 2009*, i Tammerfors 5.3 dryftar man hur landsbygden skall gå vidare i dagens ekonomiska situation. Genom talturerna presenteras såväl statens, kommunens som byanivåns synpunkter i ämnet. Som andra tema tar man upp planering av markanvändning som byarnas utvecklingsredskap. Byaplanering och planläggning har skilda uppgifter, men också en viktig koppling, vilket borde förstärkas. Hittar vi nya arbetsformer? Seminariet är ämnat för landsbygds utvecklare och forskare, planerare, beslutsfattare, tjänstemän och förtroendevalda, samt alla andra som är intresserade av landsbygdsboende, flyttning till landet och utvecklandet av byggandet, andrahandsboendet eller byaplanläggningen. Seminariet ordnas av Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) temagrupp för landsbygdsboende i samarbete med Finlands Hembygdsförbund och Suomen Kylätoiminta ry – Byaverksamhet i Finland rf (SYTY). *Inbjudan med uppgifter om anmälan (senast 24.2), program och talarnas presentationer finns som länkar under adress [http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/uutiset/asuinmaaseutuseminaari\\_tampereella\\_5.3..html](http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/uutiset/asuinmaaseutuseminaari_tampereella_5.3..html).*

### ***Kommun- och stadshus årstema för Byggnadsarvsdagarna – öppningsseminarium i mars***

Dagarna för Europas byggnadsarv firas i år med temat kommun- och stadshus. Temat är aktuellt i och med de pågående kommunsammanslagningarna, vilket gör att över 60 finländska kommuners självständiga roll upphör. En del kommunhus tas ur bruk, andra måste byggas ut, men även nya kommun- och stadshus kommer att byggas. Kommun- och stadshusen gör det möjligt att studera relationerna mellan arkitektur, lokalhistoria och politik, medan byggnaderna för sin del berättar om det politiska tänkandets och lokaldemokratins historia. Traditionella evenemang under byggnadsarvsdagarna har varit studiebesök, rundturer, seminarier och utställningar, men årets tema utfordrar även till att hitta på nya former av evenemang. Öppningsseminariet hålls 16.3 i Kommunförbundets hus, Kuntatalo i Helsingfors. Medverkar gör bl.a. bostadsminister Jan Vapaavuori, som håller öppningstal. *Program och anmälningsuppgifter (anmälan senast 10.3) finns (på finska) under webbadressen [http://www.rakennusperinto.fi/tapahtumat/fi\\_FI/ERP2009/](http://www.rakennusperinto.fi/tapahtumat/fi_FI/ERP2009/).*

*Dagarna för Europas byggnadsarv, European Heritage Days, firas på initiativ av Europarådet och Europeiska kommissionen. Dagarna firas varje höst i 49 länder i Europa, varav det i Finland ordnas varje år ca 200 evenemang i 100 kommuner. Läs mer på adress [http://www.rakennusperinto.fi/muuta\\_sisaltoa/erp/sv\\_SE/deb/](http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/erp/sv_SE/deb/).*

### ***Årets andra nummer av Uutiskirje***

Finska versionen av Svensk Byaservice Nyhetsbrev, *Uutiskirje*, har utkommit med andra numret för i år (se Svensk Byaservice hemsida [www.bya.net](http://www.bya.net)). Mia Aitokari på Östra Nylands Byar rf står för översättningen och urvalet från de svenska versionerna av Nyhetsbrevet. *Den som är intresserad av den finska versionen kan meddela namn och e-mailadress, samt namnet på det man representerar, t.ex. förening, organisation, arbetsplats o.s.v. till e-mailadressen [kenneth.sundman@ssc.fi](mailto:kenneth.sundman@ssc.fi).*

---

### **VAD HAR HÄNT?**

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

*Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: [kenneth.sundman@ssc.fi](mailto:kenneth.sundman@ssc.fi). Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.*

---

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, [www.bya.net](http://www.bya.net). Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen [kenneth.sundman@ssc.fi](mailto:kenneth.sundman@ssc.fi). Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.

---